

Usnesení Nejvyššího soudu SSR ze dne 21.05.1969, sp. zn. 10 Tz 12/69, ECLI:CZ:NS:1969:10.TZ.12.1969.1

Číslo: 2/1970

Právní věta: K právu inej osoby na vec môže súd v konaní podľa § 80 ods. 1 tr. por. prihliadať len vtedy, ak iná osoba právo na vec uplatňuje. Ak tomu tak nie je, vráti súd vec tomu, kto ju vydal alebo komu bola odňatá, bez toho, aby skúmal otázku, či táto osoba je vlastníkom veci. Rozhodnutím podľa prvej vety § 80 ods. 1 tr. por. nie je riešená otázka vlastníckeho práva k veci, ktorá je predmetom rozhodnutia. I po tomto rozhodnutí má iná osoba právo domáhať sa vydania veci v konaní vo veciach občianskoprávných. Podľa ustanovenia § 46 tr. por. orgány činné v trestnom konaní sú povinné poučiť poškodeného len o jeho procesných právach, ktoré má poškodený v trestnom konaní, nie tiež o iných jeho právach, resp. povinnostiach. Ustanovenie § 80 tr. por., ani iný predpis tr. por. neukladá predsedovi senátu, aby pred rozhodnutím o vrátení veci umožnil prokurátorovi k veci sa vyjadriť.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 21.05.1969

Spisová značka: 10 Tz 12/69

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování v trestním řízení, Poškozený, Věc doličná, Věc důležitá pro trestní řízení

Předpisy: 141/1961 Sb. § 46
§ 80 ods. 1 40/1964 Sb. § 39

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 2/1970 sb. rozh.

K právu inej osoby na vec môže súd v konaní podľa § 80 ods. 1 tr. por. prihliadať len vtedy, ak iná osoba právo na vec uplatňuje. Ak tomu tak nie je, vráti súd vec tomu, kto ju vydal alebo komu bola odňatá, bez toho, aby skúmal otázku, či táto osoba je vlastníkom veci.

Rozhodnutím podľa prvej vety § 80 ods. 1 tr. por. nie je riešená otázka vlastníckeho práva k veci, ktorá je predmetom rozhodnutia. I po tomto rozhodnutí má iná osoba právo domáhať sa vydania veci v konaní vo veciach občianskoprávných.

Podľa ustanovenia § 46 tr. por. orgány činné v trestnom konaní sú povinné poučiť poškodeného len o jeho procesných právach, ktoré má poškodený v trestnom konaní, nie tiež o iných jeho právach, resp.

povinnostiach.

Ustanovenie § 80 tr. por., ani iný predpis tr. por. neukladá predsedovi senátu, aby pred rozhodnutím o vrátení veci umožnil prokurátorovi k veci sa vyjadriť.

(Uznesenie Najvyššieho súdu z 21. mája 1969 sp. zn. [10 Tz 12/69.](#))

Najvyšší súd uznesením z 21. mája 1969 sp. zn. [10 Tz 12/69](#) zamietol sťažnosť pre porušenie zákona podanú generálnym prokurátorom proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. novembra 1968 sp. zn. 5 To 230/68, ktorým bola zamietnutá sťažnosť okresného prokurátora proti uzneseniu predsedu senátu Okresného súdu v Trebišove z 8. októbra 1968 sp. zn. 3 T 227/68, ktorým bolo rozhodnuté o vrátení veci podľa § 80 ods. 1 tr. por.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Trebišove z 21. apríla 1968 sp. zn. 3 T 227/68 bol obvinený ing. V. S. uznaný vinným trestným činom rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 ods. 1 písm. c), ods. 4 tr. zák. a odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní desiatich rokov, na zákaz činnosti a na náhradu škody n. p. oborový podnik Škoda Plzeň vo výške 612 451,99 Kčs. Trestný čin podľa výroku rozsudku spáchal tým, že v dobe od 25. augusta 1964 do 1. 9. 1965 ako vedúci kompletátor n. p. Škoda Plzeň, RV elektrárneň Vojany nakupoval rôzne fotoaparáty, fotomateriál a mikroskopy v celkovej hodnote 626 425,- Kčs, z ktorých odovzdal do laboratória elektrárne Vojany len časť v hodnote 13 974,- Kčs, ostatné veci si ponechal a väčšinou rozpredal rôznym osobám.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 13. augusta 1968 sp. zn. 5 To 160/68 zrušil na odvolanie obvineného uvedený rozsudok len vo výroku o náhrade škody a odkázal poškodený podnik na konanie vo veciach občianskoprávných.

Po právoplatnosti cit. rozsudku rozhodol predseda senátu Okresného súdu v Trebišove uznesením z 8. októbra 1968 sp. zn. 3 T 227/68 - 1608 podľa § 80 ods. 1 tr. por. tak, že 63 osobám v uznesení uvedenom sa vracajú veci, ktoré nimi boli v priebehu prípravného konania podľa § 78 tr. por. vydané alebo ktorým boli podľa § 79 tr. por. odňaté pre potreby trestného konania. Rozhodnutie sa týka fotoaparátov, prístrojov a materiálu, ktoré obvinený získal rozkrádaním majetku v socialistickom vlastníctve a ktoré uvedeným osobám predal.

Uznesením Krajského súdu v Košiciach z 27. novembra 1968 sp. zn. 5 To 230/68 bola sťažnosť okresného prokurátora proti cit. uzneseniu podľa § 148 ods. 1 písm. c) tr. por. ako nedôvodná zamietnutá.

Proti uvedenému uzneseniu Krajského súdu v Košiciach v spojení s uznesením Okresného súdu v Trebišove podal generálny prokurátor sťažnosť pre porušenie zákona v ustanoveniach § 46 a § 80 tr. por. a navrhol nápravu postupom podľa § 268 ods. 2, § 269 ods. 2 a § 270 ods. 1 tr. por. Podľa námietok sťažnosti pre porušenie zákona mali sudy predovšetkým vychádzať zo zistenia, ktoré samy učinili vo výroku i dôvodoch odsudzujúceho rozsudku, že veci, ktoré ďalším osobám prenechal za úplatok, sa obvinený zmocnil trestným činom a že sa preto nemohol stať vlastníkom týchto vecí. Nemohol preto ani preniesť vlastnícke právo k týmto veciam na iné osoby. Za tejto situácie mal súd pri rozhodovaní podľa § 80 ods. 1 tr. por. vychádzať z toho, že predmetné veci zostávali i po dispozíciach obvineného majetkom v socialistickom vlastníctve v operatívnej správe oborového podniku Škoda Plzeň a vzhľadom na to mal uvážiť, či prehlásenie a dispozície, ktoré táto socialistická organizácia v konaní podľa § 80 tr. por. urobila, odpovedali predpisom o správe majetku v socialistickom vlastníctve a či by nemal vychádzať z pôvodného prehlásenia organizácie, ktorým žiadala vydanie vecí (č. 1. 1560 p. v.). K neplatnému prehláseniu poškodenej organizácie (č. 1. 1607,

1617) nemal súd prihliadať, pričom mal naopak - ako mu to ukladalo ustanovenie § 46 tr. por. - organizáciu o neplatnosti dodatočných ujednaní poučiť a poskytnúť jej radu a pomoc, aby v trestnom konaní svoje práva a nároky uplatnila v súlade s povinnosťami, ktoré má podľa predpisov o správe majetku v socialistickom vlastníctve. Túto povinnosť potom mal súd podľa námietok sťažnosti pre porušenie zákona tým skôr, že už pôvodné prehlásenie poškodenej organizácie (č. 1. 1560 p. v.) nie je dosť jasné a určité, lebo organizácia tam požaduje prikázať jej na čiastočnú úhradu škody tú časť materiálu, ktorá bola zabavená u obvineného a pochádza z trestnej činnosti, „prípadne ďalšie veci patriace do osobného vlastníctva obvineného v rámci tohto konania zabavené“, pričom nie je jasné, aké veci mala organizácia na mysli.

Poučenie poškodeného podľa § 46 tr. por. teda okresný súd zanedbal, pričom jeho konanie zostalo neúplným i preto, že predseda senátu pred svojím rozhodnutím nedal príležitosť prokurátorovi, aby k veci zaujal stanovisko. Krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti okresného prokurátora bol podľa § 147 ods. 1 tr. por. povinný preskúmať správnosť rozhodnutí okresného súdu i konanie, ktoré mu predchádzalo. Ak tak neurobil a vady rozhodnutia súdu prvého stupňa nenapravil, porušil svojím rozhodnutím zákon v ustanoveniach § 46 a § 80 ods. 1 tr. por.

Najvyšší súd preskúmal podľa § 267 ods. 1 tr. por. správnosť výroku napadnutého rozhodnutia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, porušenie zákona vo vytykaných ani iných smeroch však nezistil.

Okresný súd svoje rozhodnutie, ktorým podľa § 80 ods. 1 tr. por. vydané a odňaté veci vrátil jednotlivým súkromným osobám, odôvodnil tým, že týchto vecí už nie je na ďalšie konanie treba, právoplatným rozsudkom nebolo vyslovené ich prepadnutie ani nebol podaný návrh na ich zhabanie, pričom na ne neuplatnila nárok iná osoba.

Krajský súd predovšetkým zaujal stanovisko k námietkám sťažnosti okresného prokurátora, ktorá uvádzal, že v danom prípade je daný všeobecný záujem odôvodňujúci zhabanie vecí podľa § 73 ods. 1 písm. c) tr. zák., a to v tom zmysle, že takýto záujem podľa názoru krajského súdu z povahy vecí nemožno vyvodiť. Ďalej zhodne so súdom prvého stupňa konštatoval, že sú splnené podmienky § 80 ods. 1 veta prvá tr. por. k tomu, aby veci boli vrátené osobám, ktoré ich vydali alebo ktorým boli odňaté, pretože na ne neuplatnila právo iná osoba ani poškodená socialistická organizácia. Táto organizácia síce na hlavnom pojednávaní žiadala vrátenie týchto vecí, avšak po právoplatnosti rozhodnutia prípisom z 9. 10. 1968 (č. 1. 1617) sa výslovne domáhala vydania len vkladných knížiek, osobného auta a tých fotoprístrojov a materiálov, ktoré boli odňaté obvinenému a jeho príbuzným, pričom navrhla, aby veci tretími osobami vydané alebo im odňaté boli týmto osobám vrátené.

Rozhodnutie súdov podľa § 80 ods. 1 tr. por. je zákonné.

Cit. ustanovenie upravuje postup súdu pri rozhodovaní o veciach, ktoré boli ako veci dôležité pre trestné konanie podľa § 78 tr. por. niekým vydané, alebo podľa § 79 tr. por. niekomu odňaté. Ak takáto vec na ďalšie konanie nie je potrebná a neprichádza do úvahy jej prepadnutie alebo zhabanie, vráti sa tomu, kto ju vydal alebo komu bola odňatá (veta prvá § 80 ods. 1 tr. por.). Vydanie vecí inej osobe prichádza do úvahy len vtedy, ak iná osoba, ktorej právo na vec je nepochybné, toto právo uplatní (veta druhá § 80 ods. 1 tr. por.). Ak vzniknú o uplatnenom práve pochybnosti, uloží sa vec do úschovy štátneho notárstva a osoba, ktorá si na vec robí nárok, sa upozorní, aby ho uplatnila v konaní vo veciach občianskoprávných (veta tretia § 80 ods. 1 tr. por.).

Z hľadiska podmienok § 80 ods. 1 tr. por. v posudzovanom prípade treba konštatovať, že trestné stíhanie bolo v dobe napadnutého rozhodnutia už právoplatne skončené, takže predmetné veci na ďalšie konanie už neboli potrebné. Prepadnutie týchto vecí nebolo a pre nedostatok podmienky uvedenej v § 55 ods. 2 tr. zák. v zhode so zákonom ani nemohlo byť vyslovené. Pokiaľ potom ide o zhabanie vecí podľa § 73 ods. 1 písm. c) tr. zák. - keď pre postup podľa písm. a) alebo b) cit.

ustanovenia nebola splnená podmienka, aby veci náležali obvinenému ako páchatelovi trestného činu – treba sa stotožniť s názorom krajského súdu, že „iný všeobecný záujem“ obdobný záujmu na ochranu bezpečnosti ľudí alebo majetku nemožno z povahy veci vyvodiť, obzvlášť keď tretie osoby, ako je zrejmé z okolností prípadu, predmetné veci od obvineného kupovali v dobrej viere, že je ich vlastníkom. Konečne ani okresný prokurátor vo svojej sťažnosti vôbec neuviedol, aký všeobecný záujem vyžadujúci zhabanie vecí má konkrétne na mysli; pritom toto jeho stanovisko bolo v rozpore s jeho ďalšou výtkou, že súd mal uvažovať tiež o vrátení veci poškodenej organizácii, ktorej naďalej náležali. Splnenie podmienok zhabania vecí nevytýka ani generálny prokurátor v sťažnosti pre porušenie zákona, takže z hľadiska námietok tejto sťažnosti sa ako sporná javí len otázka, či za danej procesnej situácie bol súd oprávnený, resp. povinný uvažovať o práve, ktoré k predmetným veciam mala poškodená organizácia a či teda neboli splnené podmienky postupu podľa druhej alebo tretej vety § 80 ods. 1 tr. por.

V tomto smere potom je treba k námietkám sťažnosti pre porušenie zákona uviesť, že k právu inej osoby na vec môže súd v konaní podľa § 80 ods. 1 tr. por., ako jasne a jednoznačne plynie zo znenia i zmyslu tohto ustanovenia – prihliadať len vtedy, keď iná osoba právo na vec uplatňuje. Ak tomu tak nie je, vráti súd vec tomu, kto ju vydal alebo komu bola odňatá, bez toho, aby skúmal otázku, či táto osoba je vlastníkom veci. Rozhodnutím podľa prvej vety § 80 ods. 1 tr. por. nie je riešená otázka vlastníckeho práva k veci, ktorá je predmetom rozhodnutia; ide len o vrátenie veci, ktorá je v trestnom depozite a ktorá už na ďalšie konanie nie je potrebná, teda o rozhodnutie, ktoré z hľadiska vlastníckeho práva nemá žiadny konštitutívny ani deklaratórny účinok. Ani po tomto rozhodnutí preto nič nebráni tomu, aby sa iná osoba – predovšetkým vlastník veci – domáhala vydania veci podľa občianskoprávných predpisov (napr. podľa § 132 obč. zák.).

Pokiaľ potom ide o povinnosť orgánov činných v trestnom konaní poučiť poškodeného o jeho právach a poskytnúť mu plnú možnosť k ich uplatneniu (§ 46 tr. por.), je treba súhlasiť s názorom vysloveným v sťažnosti pre porušenie zákona, že poučenie musí byť správne a úplné a že uvedená povinnosť platí pre celé trestné konanie, tj. i pre konanie po právoplatnosti rozsudku. Tu však treba zdôrazniť, že zákon v ustanovení § 46 tr. por. nemá na mysli poučenie o práve vôbec, ale len o procesných právach, ktoré má poškodený ako strana v trestnom konaní, predovšetkým o právach uvedených v § 43 ods. 1, 2 tr. por. V konaní podľa § 80 ods. 1 tr. por. musí byť poškodený, ak to vzhľadom na povahu veci prichádza do úvahy, poučený tiež o možnosti žiadať vydanie veci. Obsahom poučenia teda nie sú povinnosti poškodeného, nech už vyplývajú z akýchkoľvek predpisov (u socialistickej organizácie napr. z predpisov o správe majetku v socialistickej organizácii).

V danom prípade urobila poškodená organizácia ohľadne predmetných vecí postupne niekoľko návrhov. O návrhu urobenom na hlavnom pojednávaní (č. 1. 1560), na ktorý poukazuje sťažnosť pre porušenie zákona, bolo v rámci adhezného konania právoplatne rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 13. augusta 1968, sp. zn. 5 To 160/68. V neskorších návrhoch z 9. októbra 1968 (č. 1. 1617) a z 10. decembra 1968 (č. 1. 1607a) poškodená organizácia nárok na vydanie vecí, ktoré obvinený predal ďalším osobám, neuplatnila a naopak výslovne navrhovala ich vrátenie osobám, ktoré veci vydali alebo ktorým boli odňaté. Z týchto neskorších návrhov teda celkom jednoznačne vyplýva, že poškodená organizácia nárok na vydanie predmetných vecí v konaní podľa § 80 ods. 1 tr. por. neuplatnila a že teda chýbal procesný predpoklad k postupu podľa druhej alebo tretej vety cit. ustanovenia.

S námietkami sťažnosti pre porušenie zákona nemožno súhlasiť ani pokiaľ ide o výtku, že súd zanedbal náležité poučenie poškodenej organizácie podľa § 46 tr. por. Z obsahu spisu vyplýva, že o svojich procesných právach bola poškodená organizácia poučená už v priebehu trestného stíhania, tj. v štádiách konania do právoplatnosti rozsudku, a že jej bola poskytnutá možnosť k ich plnému uplatneniu. Skutočnosť, že svojich procesných práv – v danom prípade práva žiadať vydanie predmetných vecí – si poškodená organizácia bola vedomá i v štádiu konania podľa § 80 ods. 1 tr.

por., potom je jasne zrejmá z toho, že o vydanie niektorých vecí organizácia výslovne žiadala i vo svojich neskorších návrhoch, urobených po právoplatnosti rozsudku, pričom ustanovenie § 80 tr. por. citovala. Z toho, čo bolo zhora už povedané, potom vyplýva, že súd nebol povinný a ani oprávnený ovlivňovať stanovisko poškodenej organizácie pokiaľ ide o rozsah uplatnených nárokov, ani skúmať otázku platnosti dohody uzavrenej medzi touto organizáciou a obvineným z hľadiska ustanovenia § 39 obč. zák. Otázku platnosti dohody, z ktorej vyplynulo konkrétne stanovisko poškodenej organizácie k predmetným veciam, nemožno posudzovať v konaní podľa § 80 ods. 1 tr. por., ale len v konaní vo veciach občianskoprávných.

Dôvodná nie je konečne ani výtka sťažnosti pre porušenie zákona, že konanie u okresného súdu zostalo neúplným i preto, že predseda senátu nedal pred svojím rozhodnutím podľa § 80 ods. 1 tr. por. príležitosť okresnému prokurátorovi, aby k veci zaujal stanovisko. Z § 80 ods. 3 tr. por. len vyplýva, že rozhodnutie podľa ods. 1 a 2 cit. ustanovenia robí predseda senátu, pričom ani toto ustanovenie ani iný predpis trestného poriadku predsedovi senátu neukladá, aby postupoval v zmysle námietky uvedenej v sťažnosti pre porušenie zákona. Predseda senátu splnil svoje povinnosti vyplývajúce z trestného poriadku tým, že rozhodol formou uznesenia (§ 119 ods. 1 tr. por.), toto uznesenie písomne vyhotovil (§ 136 tr. por.) a dorúčením jeho odpisu ho oznámil okresnému prokurátorovi (§ 137 ods. 1 tr. por.). Okresný prokurátor potom k rozhodnutiu zaujal vecné stanovisko v podanej sťažnosti, o ktorej krajský súd rozhodoval rovnako v zhode s procesnými predpismi, keď o konaní neverejného zasadania riadne vyrozumel krajského prokurátora (č. 1. 1620 p. v.), ktorý bol pri neverejnom zasadaní tiež prítomný (č. 1. 1621).

Zo všetkých uvedených dôvodov Najvyšší súd konštatoval, že napadnutým rozhodnutím ani v konaní, ktoré mu predchádzalo, nebol porušený zákon a preto sťažnosť pre porušenie zákona ako nedôvodnú podľa § 268 ods. 1 tr. por. zamietol.